

ახალი

სიბჟუვა

№ 2.

ორკვირეული ჟურნალი.

№ 2.

შემდეგი ნომერი გამოვა 31 მარტს.

მიიღება ხელის მოწერა ორკვირეულ, სასულიერო მთავრობისაგან დამოუკიდებელ ჟურნალ „ახალ სიტყვაზე“-ზე.

ჟურნალის მიზანია საქართველოს ეკლესიის ფაქტიური განახლება წმ. სახარების ნიდაგზედ და ბრძოლა ყოველგვარ ჩაგვრა-უსამართლობასთან სასულიერო უწყებაში.

გაზეთი დააარსა ყოფილ გაზეთ „სიტყვის“ (1906 წ.) ფაქტიურ ხელმძღვანელთა თაოსნობით თბილისის და საქართველოს სხვადასხვა კუთხის სამღვდლოების და მორწმუნე ერის კაცთა ჯგუფმა.

საგამომცემლო ამხანაგობის საწევრო გადასახადი (თითო პაი) ათი თუმანია, რომელიც შეიძლება შემოტანილ იქნეს ორ ნაწილად.

ხელისმოწერის ფასი ექვსი თვით ცხრა მანეთი, თუ ბეჭდვის პირობები არ შეიცვალა. ცალკე ნომერი ოთხი აბაზი.

საწევრო გადასახადი და ხელისმოწერის ფასი მიიღება რედაქციის მოლარე დეკანოზ ანტონ თოთბაძესთან: თბილისი, სიონის სა-

კათედრო ტაძრის ეზო.

დამფუძნებელთა მიერ არჩეული სარედაქციო კოლეგია სთხოვს თანამოაზრეთ დააჩქარონ საწევრო გადასახადის შემოტანა, ვინაიდან, გამოცემის ფრიად გაძვირების გამო, ფულის ღირებულებებისგან ბევრად დამოკიდებულია გაზეთის გაფართოვება და ყოველნაირი გაუმჯობესება.

გარდა სამღვდლოების და კერძო მორწმუნე ერის კაცთა, რომელთა მხურვალე მონაწილეობაში ყოფილ „სიტყვის“ მაგალითით სრულიად დარწმუნებულნი ვართ, ვთხოვთ განახლებულ ეკლესიის ადგილობრივ მესვეურთ — სამრევლო საბჭოებს აღმოგვიჩინონ ქონებრივი დახმარება, გარდა გაზეთის გამოწერისა საგამომცემლო პაების შემოტანით მათ დამორწმუნებულ ეკლესიების თანხიდან.

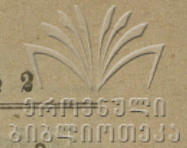
სარედაქციო მასალები და წერილები უნდა გამოიგზავნოს სარედაქციო კოლეგიის რწმუნებულ მღვდ. ქრ. ციცქიშვილთან: თბილისი, 7 ნაწ., კაბგეროვის ქ., № 47.

რედაქცია იმავე ქუჩაზე, № 51.

1918 წლის 12 მარტი.

ერთი წელიწადი შესრულდა, რაც საქართველოს ეკლესიის დამოუკიდებლობა გამოცხადდა მცხეთის საპატრიარქო ტაძარში და საქართველოს ეკლესიის მართვა-გამგეობას უშიშრად ჩაუდგა სათავეში დღევანდელი თბილელი მიტროპოლიტი ლეონიდი. რამდენადაც სასიხარულო იყო ეს ამბავი ქართველთათვის, იმდენად შეუწყნარებელი და მიუღებელი აღმოჩნდა როგორც აქაურ რუსობისათვის, რომლის ბელადობაც თავს იღვა ნაფეხარხოსალმა

პლატონმა, ისე მაშინდელ რუსეთის „რევოლიუციონურ მთავრობისათვის“. პლატონ ნაფეხარხოსალი პირდაპირ დაემუქრა მიტროპოლიტ ლეონიდს, ნუ გავიწყდებათ, რომ რუსის ჯარმა შეიძლება თავი გამოიღოს ჩემთვისაო. და ამ მუქარის შესაფერისი აგიტაციაც დაიწყო რუსის ჯარებში თბილისში რუს მღვდლების და ერისკაცების შემწეობით. ისე საშიში შეიქმნა მდგომარეობა, რომ იყო დღეები და ღამეები, როდესაც სალდათების ბრბოს უნდა მიეყო ხელი ქართველ სამღვდლოების ელტისათვის, რაც უნდა დაწყებულიყო მიტ.

ლენინიდიდან. არა ნაკლების უარის ყოფით შეხვდა „რევოლუციონური“ სამინისტრო საქართველოს ავტოკეფალიის საკითხს. ჯერ იყო და 27 მარტს მთავრობამ იცნო მხოლოდ ექსტერიტორიული ავტოკეფალია ჩვენი ეკლესიისა. მერე კი პროფ. ბენეშევიჩის წყალობით შეეცადა ამისთვისაც ბოლო მოეღო. მაგრამ კაცი ბჭობს, ღმერთი განაგებსო, ნათქვამია. საქართველოს ეკლესიის დამოუკიდებლობის საკითხი დღეს შეგვიძლია ისე გადავჭრათ, როგორც არ უნდოდა, არც რუსეთის მთავრობას და არც, მით უმეტეს, რუსეთის სინოდს, — საქართველოს ეკლესია უნდა გამოცხადდეს სრულ უფლებიანად, მას უნდა მიეცეს ტერიტორიული ხასიათი, როგორც აქვთ ყველა აღმოსავლეთის ეკლესიებს. წლისთავზე მადლობით უნდა მოვიხსენიოთ ის პირნი, რომელთაც თავს იღვეს ამ დიდი საქმისათვის მოღვაწეობა და შრომა, რომელთაც მიიყვანეს საქმე 1917 წლის 8 სექტემბრამდის. არ შეგვიძლია მკითხველის ყურადღება არ შევაჩვიროთ იმათ სახელებზე, რომელნიც არ ეკუთვნიან სასულიერო წოდებას და არც სასულიერო უწყებათა დაწესებულებებში მსახურობდნენ, მაგრამ განსაკუთრებული გულწრფელობით ემსახურებოდნენ ამ დიდ საქმეს. ასეთები არიან მთავრად: ვ. გაბაშვილი, მ. მაჩაბელი, პ. გოთუა, პეტრე ბარათაშვილი, ი. რატიშვილი, და სხვანი. ზოგიერთი მათგანი დაუზარებლივ, მხოლოდ საქმისადმი სიყვარულით, სწევდნენ დიდ მუშაობას, მოგზაურობდნენ საქ. ეკლესიის დროებით მმართველობის დავალებით საქართველოს სხვა და სხვა კუთხეში და აგრეთვე იმას იქითაც. მათის დახმარებით ადგილობრივმა მთავრობამ, განსაკუთრებით მისმა წარმომადგენელმა ავაკი ჩხენკელმა, რომელიც თავადანვე გადაჭრით და გარკვეულათ იმ აზრს ადგა, რომ ქართველ მორწმუნეთს საქმეები მათვე უნდა ჩაბარდეს უდავოთაო, — საქ. ეკლესიის დროებით მთავრობას ჩააბარა მისი ქონება, საქათლოოკოსო სახლი და მაგრად მოაგიდებინა ფეხი ყოფილ სინოდალურ კანტორის შენობაში.

კოლება ეღობებოდა წინ საქმეს, თუ მთავრობის წინააღმდეგობა, თუ შინაური გარემოებაც. მართალი რომ სთქვას კაცმა, ავტოკეფალიის საქმეში ზოგიერთი შინაურთაგანი სრულიად შემთხვევით და გაუგებრობით გარჩეს. ზოგიერთ მათგანის მოღვაწეობას ინტრიგების და მოღალატეობის მკაფიო ბეჭედი აზის და ასეთები ხელს უშლიდნენ უფრო ინტენსიურს მუშაობას. მაინც, ავად, თუ კარგად, დროებითმა მმართველობამ საქმე საქმეზე მიიყვანა და მოახდინა საეკლესიო კრება, რომელზედაც თითქმის მთელ საქართველოს წარმომადგენლებმა მოიყარეს თავი. ეს პირველი ნაბიჯი იყო საქართველოს გაერთიანების გზაზე გადადგმული, წინამორბედი საქართველოს საეროვნო კრებისა. კრების ნამუშევარი საყურადღებოა, თუმცა ჯერ საყოველთაოდ გამოქვეყნებული და შეფასებული არ არის. არ შეიძლება არ აღინიშნოს ისიც, რომ საეკლესიო კრებაზე არა სასურველმა პირადობა იჩინა თავი, რამაც ის ნაყოფი მოიტანა, რომ საეკლესიო საქმეებში ძველებური ჰაერი დატრიალდა. საქმის მეთაურობა, ზოგიერთ შემთხვევაში, ჩაუვარდა შეუფერებელ პირთ. ისეთი შემთხვევაც იყო, რომ ერთ ერთი ქართველი ეპისკოპოზი, ფრიად განათლებული და პატიოსანი, სრულიად უყურადღებოდ რჩებოდა მიტოვებული, რომ რამოდენიმე პირს არ მიეთითებია კრების წევრებისა და ახლად არჩეულ ეკლესიის თავისათვის ასეთ უსამართლობაზე. ამ არა სასურველმა მიმდინარეობამ მოიტანა ის ნაყოფი, რომ ჩვენი საეკლესიო საქმეები კრების დასრულების შემდეგ დღემდე შეჩერებულია. ამაში დარწმუნდება ყველა, ვინც გადაავლებს თავს 1917 წ. 12 მარტიდან ნამოქმედარს ენკენისთვის კრებამდის და მის შემდეგ.

და დღეს ჩვენ შეგვიძლია ვთქვათ: ჩვენი ეკლესიის დამოუკიდებლობა დაგვირგვინდა იმით, რომ ეგზარხოზის კარგით იმის მაგივრად კათოლიკოსი დასეირნობს ხოლმე თბილისის ქუჩებზე, რუსების გულისსაკლავად, ალბად, ან კიდევ იმაში, რომ ერთ ერთ კათედრიდან ექსორია გუყავით ერთ ეპისკოპოსს და მის ადგილზე დავესვით იმაზე ბევრად უმდარესი, მეტი რომ არა ვთქვათ. . .

ბევრი საყვადურს აცხადებდა, მეტი უნდა გაკეთებულიყო, მაგრამ ბევრნაირი დაბრ-

საქართველოს ეკლესიას ეჭირვება უზარაო მუშაკნი და ჩვენ დარწმუნებული ვართ წარსულის შეცდომებს დრო გაასწორებს, საეკლესიო ცხოვრება წესიერ კალაპოტში ჩადგება. მხოლოდ ჩვენი მოვალეობაა ასეთი მუშაკნი მოვძებნოთ და დავაფასოთ. ისეთნი კი, რომელნიც უღირსად ქედმაღლობენ, უკან დავეწიოთ და ჩუმი, მაგრამ გულწრფელი, მუშაკნი წინ წამოვაყენოთ, რომ გაგვიჩინათ საჯალი გზა თავდაბლობითა და სიყვარულითა თვისითა.

თავმოსაჭრელი სიჩუმე

თუ აღვილი არ იყო იმისი დაჯერება რასაც ჩვენს პირველ წერილში გამოვთქვამდით ერთ ერთ ქართველ მღვდელმთავარზე ცხადია, ფაქიზი ზნეობის აღამიანს საოცრებად ეჩვენება ის, რასაც ასე საღათ და მოკრით გადმოგცემს იმავე პირის შესახებ ქვემოთ მოყვანილი ოქმი.

„1917 წ. ივნისის 13ს დღესა. მე ქვემოთ ამისა ხელის მომწერმა ივანე თედოსძე მაისურაძემ მივეცი ასეთი ჩვენება: აღდგომის წინათ (არ მახსოვს თვე და რიცხვი), ჯერ ისევ ახლად იყო დაწყებული ქართველების „ზასუნდანიები,“ რომ ერთ ღამეს კანტორიდან წავიდი შინ დასაძინებლად ჩემ სახლობის ნათესავთან მიხასშვილთან, რომელიც ანჩხატის გასწვრივ, ბაგრატიონის ქუჩაში ცხოვრობს. ჩემზედ უწინ წავიდა კრებიდამ ეპ. ანტონი და წაბძანდა ანჩხატის ქუჩით. სობოროსთან რომ გავიარე, იქ დავინახე ეპ. ანტონი და სობოროს მღვდელი დავ. ჩიკვაიძე ერთად მოლაპარაკე. ეპისკოპოსმა მკითხა კიდევ, „ჩემი ფაიტონი არ მოვიდა“ — ო? მე შინისაკენ შეუხვიე, მაგრამ ვათვალისწინებდი ეპისკოპოსს, აბა საით წავა, რადგანაც მესმოდა ხოლმე, რომ ის რუსების ერთგულიაო. ჩიკვაიძემ ფანჯარა დახურა და ეპისკოპოსი ამოვიდა ბაგრატიონის ქუჩისაკენ და დაუხვია ეგზარხოსის მოედნისაკენ. ამ ამბავმა გამაკვირვა ექვი დემებადა და შორი ახლოდან გავადევნე თვალი, თან გავყევი. მოედანზე დავინახე, რომ ეპისკოპოსი შევიდა ალაყაფის კარის პატარა „კალიტკაში“ და პირდაპირ ეგზარხოსის „პა-

დიეზში“ შევიდა. ეს ჩემი თვალით ვნახე ყველგან შემოძლიან სინდისის ქვეშ სიმარლე გავიმეორო.

ჩვენება ესე მივეცი შემდეგი პირების თანა დასწრებით: დ. დავითაშვილის, დ. ნახუტკრიშვილის, ს. წერეთლის, მ. მესხიშვილის და ნ. დევიძის თანა დასწრებით. — მერე ხელი უწერიათ ნაჩვენებ პირებს...

ბრალდებულს საქმის გარემოება სტოლნია მის მეგობარ-მახლობელ პირებს უცნობებიათ, რომ თქვენ შესახებ საზოგადოებაში მოღებულია მეტად ამაღელვებელი ცნობები ვინმე მაისურაძესაგან და თქვენ ვალდებული ხართ თავი იმართლოთ საზოგადოების წინაშე მაისურაძის პასუხის გებაში მიეცემითო, მაგრამ ყურადღება არ მიუქცევია მოკეთეთა რჩევისათვის და გამოუძებნია ასეთი გამოსავალი.

საქართველოს ეკლესიის დროებითი მმართველობის ერთ სხდომაზე განაცხადებია: ხმებს მივრცელდებენ, ვითომც მე ამ მმართველობას ვლალატობდე და ფარულად ყველაფერს ვატყობინებდე ეგზარხოსს. ეს სულ სიცრუეა, მე ზნეობრივად ვისჯები ასეთი ხმების გავრცელებით და თუ თქვენ ასეთ ხმებს არ იზიარებთ, გთხოვთ ნდობა გამომიცხადოთ. კრებაზე დამსწრე წევრებს ეპისკოპოსის თხოვნა შეუწყნარებიათ, გამოუცხადებიათ მისთვის ნდობა და ბრალდებულიც ამითი დაკმაყოფილებულა.

რა ღირებულობისაა ამ გვარად ნდობის გამოცხადება, ან როგორ და რამდენად აქარწყლებს ეს ნდობის გამოცხადება მოყვანილი ოქმის შინაარსს, მკითხველებმა თვითონ გასაჯონ.

მოყვანილ ფაქტებზე კიდევ უფრო უმძიმეს დანაშაულს სდებენ ნაჩვენებ ეპისკოპოსს და, თუ ქალაქის სიძვირის გამო ალბაგი არ დაიშურა რედაქციამ, თავის დროზე ამაზედაც შესაფერ ცნობებს მავაწვდი მკითხველებს.

ჭინჭარი.

წერილი რედაქციის მიმართ.

მოდღვარო! სწავლებას როგორ შეგკარებთ, მაგრამ რჩევისთვის, მგონია, არ გამკიცხავთ. სწავ-

ლით ბევრი არ მისწავლია, მაგრამ ფიქრით კი იმდენი მიფიქრია ჩვენის ეკლესიის წალმ-უკუღმართობაზე, რომ, როგორც ანდაზა ამბობს, ჩემი ხნის ადამიანს სიზმარიც დაეჯერება.

დღეს ერთ უკუღმართ გარემოებაზე მინდა მივითითოთ და შველა ვთხოვო თქვენს კურთხეულ რედაქციას, რომელსაც განუზრახავს ჩვენის ეკლესიის სახარების ნიჟღავნდ განახლების შესახებ ხალხში საღი აზრების გავრცელება.

აი რაშია საქმე. სულმნათი გაბრიელ ეპისკოპოსისაგან გამიგონია და ქართულ კათეხის-მოშიაც ამოვიკითხე (1865 წლ. გამოცემა, გვერდი 128), რომ „მოუცილებელნი მღუდლობის ხარისხნი არიან სამნი: ეპისკოპოსი, მღუდელი და დიაკონი“.

საუბედუროთ, სწავლა არ შემწევს გამოვარკვია, ბერძნებმა, რუსებმა თუ ქართველებმა მოიგონეს ეს რაღაცა დეკანოზობა და არქიმანდრიტობა, რასაც ასე თავდავიწყებით, ხანდახან გაგიყებამდე შეტრფიან ჩვენი მღვდლები და ბერები. კათეხისმოდან კი ცხადია ჩემთვის, რომ დიაკონის, მღვდლის და ეპისკოპოსის გარდა ყოველი სხვა სახელწოდება სასულიერო პირისა, კათალიკოზიდან მოყოლებული მედავითნემდე, შეთხზული და არაქანონიური ყოფილა.

მაგრამ თუ სახელწოდებანი „კათალიკოზი“ „პატრიარქი“ და „მიტროპოლიტი“ კიდევ რაიმესთვის საჭიროა, სრულებით მეტი, უშინაარსო და დრომოკმულია სახელები „დეკანოზი“, „ბლადოჩინი“, „ილუმენი“, „არქიმანდრიტი“ და სხვა მაგისტანები მავნებელიცაა. როგორც ისტორიული ნიშანი, ავრე ვთქვათ, დაღი ჩვენის ეკლესიის მონობისა და სამღვდლოების მიერ მისი გაყიდვა-გათახსიერებისა.

ამიტომ ვთხოვთ, მოძღვარო, თქვენ მაინც დამოუკიდებელ „ახალ სიტყვაში“ რამდენად შეიძლება გვერდი აუხვიეთ ხოლმე ამ ზედმეტ სახელებსა. თუ უმაღლესი პირების სახელების გამოცვლა და უბრალოდ, კათეხისმურად „ეპისკოპოსად“ დასახელება რაიმე მოსაზრებით უხერხულია, არქიმანდრიტის და დეკანოზის სახელს მაინც ნუ ახსენებთ, ნუ გა-

აქაქანებთ სარედაქციო წერილებში. ვერას დაგაკლებენ, ჩვენ კი უზომოთ დაგიმადლებთ. თქვენ ნუ ანგებოვრებთ მათ ამ სახელებით და თვითონ კი რაც უნდა ის დაუძახონ თავიანთ თავს და ერთმანეთსა. *)

თქვენი პატივმცემელი და თანამგრძნობი ივ. ნაჭყებია.

წყეული ჯილდოები.

არსებობს ერთი ფრიალ საგულისხმო თქმულება.

როცა მეთვრამეტე საუკუნეში ქართველობამ რუსეთის ორიენტაციას მიაპყრო გულის ყური, ალა მაჰმად ხანმა ააოხრა საქართველო და თბილისი დაიჭირა, გახარებულნი ნაზირ-ვეზირები დარწმუნებულნი იყვნენ და არ მალავდნენ ხანის წინაშე, რომ ასეთი სასჯელის შემდეგ ქართველები სამუდამოდ დაღივდნენ გულიდან რუსეთთან შეერთების სურვილსაო.

თქვენ ყველანი ბავშვებივით სცდებით, — ბრძანა აღმოსავლეთის ჯალათმა: — რუსეთს ერთნაირი თილისმა აქვს, რითაც იგი ანდამატივით იხიბლავს სანახაობა-კოხტაობის მოყვარულ ქართველს და ყველაფერს გააყიდინებს. ეს არის ის თვალის მჭრელი ლენტები და ბრკყვილა ჩინ-მენდლები, რომელსაც რუსეთის მეფეები უხვად, მაგრამ მოფიქრებით არიგებენო...

პირუთვნელმა ისტორიამ სავესებით გაამართლა ეს ჩვენთვის სამარცხვინო წინასარმეტყველება. ლენტები, მენდლები, ჩინები და ორდენები ერთი იმ უსაიმედოეს იარაღთანი იყვნენ, რითაც უიარალოდ იპყრობდა და აქარწყლებდა მინდობილა საქართველოს მაკიავე-

*) რედაქციისაგან.

სიამოვნებით ვბეჭდავთ მსცოვან მოქალაქის და მორწმუნე ქართველის ივ. ნაჭყებიას წერილსა და, ვსარგებლობთ რა ამ შემთხვევით, ვთხოვთ ჩვენს მკითხველებს ყოველნაირ ასეთ საკითხებზე მოურიდებლად მოგვაწვდინონ თავიანთი ხმა და აზრი, რასაც რედაქცია ეცდება თავის დროზე დაუთმოს ადგილი, თუ გინდ ამისთვის ჟურნალის გაფართოვებაც იქმნეს საჭირო.

ლურ პოლიტიკის მატარებელი რუსეთი. ჩვენის ერის მატინემ იცის მრავალზე უმრავლესი მაგალითები, რომ ჩვენთვის, ქართველები, წარჩინებულნიც კი, ჩინ-მენდლებ-ორდენებში ჰყიდნენ სინილისსაც და სამშობლოსაც.

და ამ ზიზილპიპილების სიყვარულში არც სამღვდლოება ჩამორჩა სხვა წოდებათ და უწყებათ, — განსაკუთრებით უკანასკნელ ხანებში, როცა მწყემსობის მთელი ფასი მხოლოდ ერთად წოდებულ ფორმულიაობით განიზომებოდა. ამ ფორმულიაობის გასამშვენებლად საჭირო იყო ჯილდოები და მხოლოდ ჯილდოები. მაგრამ ვინაიდან ყოველი ზოძებული ჯილდო რუსის მთავრობის თვალში სთანადო კომპენსაციას მოითხოვდა — მთავრობის წინაშე უსიტყვოდ ქედის მოხრას და მის ბრძანება-სურვილთა გადაჭარბებით შესრულებას, თუნდ სამშობლოს და ეკლესიის საზარალოდ, („ხელი ხელსა ჰბანს და თრივე პირსაო“), — სწორედ უნიჭო, მაგრამ სათნოიან ფორმულიაობის მოტრფიალედ ნაწილი სამღვდლოებისა, რომელსაც წარჩინებისკენ სხვა გზა არ ებადა, ყოველ უმზავესო ზომებით ცდილობდა მთავრობის გულის მოგებას.

და აი დადგებოდა თუ არა ჯილდოებზე წარდგენის დრო — ზამთარი, ნამღვრილი დოღი და აღლუმი იმართებოდა, აბა ვინ ვის და რა ზომით დაასწრებდა ჯილდოს მიღებას. გაჩაღდებოდა რაიმე საბაბით და ხშირად სულ უმიზეზოდ მცხვლა მოსვლა „მამა ბლალაჩინთან“ და არქიელთან, — პირველთან გატენილ სურჯინებით, მეორესთან ტკილ სიტყვებით. მოხდებოდა ხოლმე, რომ არც მისი მეუფება იწუნებდა სურჯინის შინაარსს... ახლოვდებდა ექვსი მაისი, როცა ხელმწიფის თუ სინოდის სახელით „საეკლესიო უწყებათა“ 18—19 №-ში უნდა გამოცხადებულიყო დაჯილდოვებულთა სია, — და ჩვენს სამღვდლოებას ციებ-ცხელება უვარდებოდა, მოსვენებას და მადას ჰკარგავდა მოლოდინში, მოვხვდი თუ არა წარჩინებულთა სიაშიო...

თუ გინდ მარტო ეს საკმარისია, რომ უკიდურეს საძაგლობად ჩაითვალოს მთელი ის დრო როცა ასეთი წესები სუფევდა, და მისი მოგონებაც კი შემრყვნელია გულის და სი-

ნიდისისა... წყეული ჯილდოები! რამდენად ადამიანი და რამდენი კეთილი საქმე გააფუქეს მათ!

მაგრამ წავიდა ის დრო და არა გვგონია რომ უკან დაბრუნდეს. ყოველ შემთხვევაში ჯილდოების შესახებ ეს უეჭველი უნდა ყოფილიყო მას შემდეგ, რაც სამოქალაქო და სამხედრო მთავრობამ მოსალოდნელი რევოლუციონური ზომები უკვე მიიღო. ჯერ კიდევ კერენსკის სამინისტრომ მოსპო ჩინ-ორდენები და სამართლიანად აუკრძალა მათი ტარება იმათაც კი, ვისაც ისინი აღრე მიღებული ჰქონდათ. სახალხო კომისართა საბჭომ ლოლიკური გაგრძელება მოახდინა: მოსპო წოდებრივი დაქუცმაცება და ყველას ერთი სახელი მისცა — მოქალაქე. ეს ორივე განკარგულება უცვლელად განიმეორა კავკასიის კომისარიატმა — და, როგორც ვიცით, ჩვენმა თავად აზნაურობამ არამც თუ უარპყო წოდებრივი პრივილეგიები, ქონებაც კი ერს გადასცა. ბოლოს სამხედრო უწყებაშიაც მოსპო არამც თუ ჩინ-ორდენები, პაგონებიც კი: კავკასიის ფრონტის ჯარების მთავარსარდლის ამა წლის, 3 თებერვლის ბრძანება, ვგონებ, ყველა მოქალაქემ იცის.

ამის შემდეგ უეჭველი გვეგონა, რომ საქართველოს საკათალიკოსოს უმაღლესი მთავრობაც ასე მოიქცეოდა სასულიერო „ღენერლების“ და „მდაბიო მოქალაქეთა“ შესახებ.

მაგრამ — ჰოი, საკვირველებავ! — ჩვენი სასულიერო „რევოლიუციონური“ მთავრობა არამც თუ წარსულის შეცდომების გასწორებას და თანასწორობის აღდგენას არ აპირობს პირიქით აჩქარებული ნაბიჯით განაგრძობს ძველ რუსეთის სინოდის ტაქტიკას: მან მოკლე ხანში მოგვცა მთელი ჯგუფი ახალ არქიმანდრიტ-დეკანოზებისა, რომელთა ამ სახით აღმატებას მხოლოდ მათი საკუთარი სურვილი თუ მოითხოვდა და მეტი არაფერი, — არც სხვისი გასამხნევებელი მაგალითი, რადგანაც ჩვენმა მთავრობამ თუ ვერ გაიგო, ჩვენ „მდაბიო მოქალაქეებმა“ მაინც ვიცით, რომ ჯილდოებით ეხლა ვერავის ვერ გააკვირვებ და ხშირად, რამოდენადმე მაინც, ჩირქიც ეცხება დაჯილდოვებულსა და უფრო კი დამოჯილდო-

ქურნალ-გაზეთები

ვებელსა,—და არც ნამდვილი ღირსება დაჯილდოვებულთა, ვინაიდან, როგორც ჩვენის გაზეთის პირველ ნომრიდან გავიგეთ, სათაჯილო პირიც კი ჰყოლიათ თურმე დასაჯილდოვებულთა სიაში მოქცეული და მხოლოდ ერთ-ერთ მიტროპოლიტის გაბედულ სიტყვას შეუშლია ხელი ამ სამარცხვინო სკამისათვის.

ასე არ აპირობდა ქართველი ერი. ჯერ კიდევ 1906—1909 წლებში ისტამბულოდა ადგილობრივ გაზეთებში წერილები, რომ ერთად ერთი ჯილდო მღვდელისათვის არის მრველთან კეთილგანწყობილება და ნდობა. და ფრიად სამწუხაროა, რომ ასეთი საანბანო ქეშმარიტების განმეორება გვხვდება 1918 წელს, როცა ჯილდოების მოსპობა თავისთავად უნდა მომხდარიყო, თუ გინდ სხვათა მიზაძვით, თუ საკუთარი გონება ვერ მოგვიწვდებოდა იქამდის.

ნამდვილად კი სულ სხვასა ვხედავთ და ვერ გაგვივია, რა არის ესა: სამწუხარო გაუგებრობა თუ მიზან შეწონილი გათიშვა სამღვდელოებისა ორ ბანაკად, ძველის ინერციული გაგრძელება თუ შეუგნებელთა შეგნებული მოსყიდვა, უმრავლესობის აზრის უცოდინანრობა თუ აშკარა დაცინვა რევოლიუციის ლოზუნგებისა,— ზინც რა უნდა თქვასო, წისქვილმა კი ფქვასო?*

ან შეიძლება ბოლშევიკების ტაქტიკისა არ იყოს, განზრახ ჰქმნიან ისეთ სულთაგანწყობილებას, რომ, სალდათების მიერ ოფიცრების პაგონების ახდის მსგავსად, თვით ხალხმა აჰყაროს მორევოლიუციონერე ხუტეებს იმპერიალისტური ემბლემები...

საცოდავი ჯილდოები! წყეული ჯილდოები! არ ვგაკმარეს, რაც გააფუჭეს და კიდევ რამდენ რასმე გააფუჭებენ ეგ ბოროტი სულის ქმნილებანი!!! *)

ახუთელი.

გაზ. „საქართველო“-ში (21 თებერვ. № 39) დაბეჭდილია შემდეგი ღია წერილი არქიმანდრიტ ნაზარისა თბილისის ანჩისხატის ტაძრის წინამძღვრის მღვდ. ნიკიტა თალაქვაძისადმი:

„დეკ. ნ. თალაქვაძემ, თორმეტ მარტიდან მოყოლებული, თავის „სასიქადულო მოღვაწეობის“ საგნად ჩემი ლანძღვა და თრევა გაიხადა. როდესაც ამის გამო მე მას კულტურული დაკმაყოფილება მოვსთხოვე („საქართველო“ 1917 წ. № 269), თავმოწონედ განაცხადა რომ „არქიმანდრიტ ნაზართან სამედიატორო სამართალში გასვლა მეტად მიმანჩიაო“ („საქართველო“ 1917 წ. № 276). ეხლა კი, როდესაც მისი ზნეობრივი ფიზიონომია საკმაოდ გამოვარკვეე („საქართველო“ 1918 წ. № 31), მას საჭიროდ დაუნახავს სემედიატორო სამართალი, ასეთი ულიდიკობა, მეტი რომ არა ესთქვათ, გასაოცარია: როდესაც მე მათრევედა და მლანძღავდა ჩვენი სახელოვანი „მამულიშვილი“, ჩემთან სამედიატორო სამართალში გამოსვლა მისთვის სათაჯილო იყო, ეხლა კი, როდესაც მე მის პიროვნებას შევეხე, არაა სათაჯილო! მას შემდეგ, რაც, დეკ. თალაქვაძემ სამედიატორო სამართალს უტიფრად გაექცა, მე, იძულებული შევიქენი ის ზნეობრივად გატყეპილ გასილაქებულათ გამომეცხადებია („საქართველო“ 1917 წ. № 280); ამით მან ყოველივე უფლება დაჰკარგა, ისეთ მაღალ და ფაქიზ ინსტიტუტისათვის მიემართა, როგორიც სინდისის სამართალია; განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც თბილიის საეპარქიო სამღვდელოების კრებამ მე თანაგრძნობა და ნდობა გამომიცხადა („საქართველო“ 1918 წ. № 25); მიუხედავად ამისა მე დიდის სიამოვნებით ვეგებები მის წინაღმდეგას და ჩემის მხრივ მედიატორეებათ ვასახელებ ბ. ბ. დავით გურამიშვილს და სვიმონ ქვარიაანს მხოლოდ შემდეგი პირობებით:

1) დეკ. თალაქვაძემ უნდა დაამტკიცოს ყველა ის ბრალდებანი, რომელიც მას წამოუყენებია ჩემს წინააღმდეგ 1917 წ. 15 ივლისის „მოხსენებაში“ და შემდეგ დროის საგაზეთო ინსინუაციებით.

*) რედაქციის შენიშვნა:

რედაქცია ეცდება ახლო მომავალში გამოსთქვას თავისი აზრი არსებულ ჯილდოთა შესახებ.

2) მე მას დაუმტკიცებ, თანახმად მისი წინადადებისა, ჩემ მიერ წაშორებულ ბრალდებათა („საქართველი“ 1918 წ. № 31) სინამდვილეს.

3) ვინც გამტყუნდება ჩვენ შორის, ის ვალდებულია, დაუყოვნებლივ დასტოვოს, როგორც სამღვდლოების წრე ისე თბილისი.

ბარემაც, რომ დროა ბოლო მოეღოს ამ გაუთავებელ კამათსა, რომელმაც „საქართველო“-ს თუ არა, მის მკითხველებს მაინც მოაბეზრა თავი, და მართლაც სისრულეში მოყვანილ იქნეს არქ. ნაზარის პირობათამესამე მუხლი.

* *

გაზეთ „ეროობა“-ში (№ 39) ვინმე გართარაძე წერილში: „ვინ არიან ბალშევიკები“-ასახელებს რევოლიუციის ოთხ მტერსა (თავად-აზნაურნი, ბურჟუები, სამღვდლოება და ჩინოვნიკები) და კერძოდ სამღვდლოების შესახებ შემდეგსა სწერს:

„მესამე მტერი გახლავთ სამღვდლოება. ეს უკანასკნელი დიდი ხანია გადაიქცა საზოგადოების სხეულის პარაზიტად და რომ თავისი მკონარე, მშრომელ ხალხისთვის დიდათ მავნებელი, არსება შეინარჩუნოს, ლაქიობას უწევს ქვეყნის მმართველთ—კაპიტალისტებს და თავად აზნაურობას—ლაქიობას, რომელიც გამოიხატება იმაში, რომ სამღვდლოება საყდრის და სკოლებში სამღ. რჯულის სწავლების საშუალებით მშრომელ ხალხს გონებას უბნელებს, უჩლუნგებს აზროვნებას და ამ გვართ უბრმავეებს თვალებს, რომ ვერ იცნოს თავის მტერი და მოყვარე ვერ შეიგნოს თავის უბედურების მიზეზები, რის გამოთაც იგი, მშრომელი ხალხი, დღევანდლამდის წარმოადგენდი ბრმა იარაღს, უსიტყვო მონას, ძლიერთა ხელში. ამ სამსახურისთვის სამღვდლოება შესაფერ ჯილდოსაც ღებულობს მხოლოდ დღეს რევოლიუცია აცხადებს სახელმწიფოსაგან სკოლის და ეკლესიის გამოყოფას, იმედია, რომ ეს ცარიელ სიტყვათ არ დარჩება და ახლო მომავალში შეისხამს სიხლს და ხორცს. ამის შემდეგ სამღვდლოების ლაქიობა არავის დასჯირდება, მაშასადამე ველარც გასამრჯელოს მიიღებს. აქედან დასკვნა შემდეგია—სამღვდლოება უნდა გარდაიქცეს რევოლიუციის მოსის-

ხლე მტრათ. უნდა ხაზგასმით აღინიშნოს, რომ ეს მტერი ყველაზე უსაშინელესია, რაკი ხალხის შეუფენებელ ნაწილზე ჯერ კიდევ სარგებლობს გავლენით.“

ძნელი გამოსაცნობია, სად გაიზარდა გ. ორთარაძე, მაგრამ ცხადია, რომ მას რუსის ბოლშევიკის სუნი ასდის, ვინაიდან დღეს, როცა ჯერ კიდევ არ გაცივებულა გორის მახარის ვნებათა ღელვის მსხვერპლთა გვამები, ასეთი მწერლობა „პოგრომშიკების“, პროკლამაციას უდრის. . .

ქ რ ო ნ ი კ ა

პროვინციებიდან სამწუხარო ხმები მოგვდის. თურმე აქა-იქ თავი იჩინა მრევლის მხრივ სამღვდლოებისადმი უკიდურესმა უბატიცემლობამ იმათგანაც კი, ვინც არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება ბალშევიზმის და ანარქიის მომხრეებად ჩაითვალოს. როგორ ხსნის ამას თბილელი სამღვდლოებაო,—გვეკითხებიან. სამწუხაროდ, არ ვიცით, არსებობს თუ არა რაიმე საერთო აზრი თბილელ სამღვდლოების, როგორც ჯგუფობრივ ერთეულისა, მაგრამ, რედაქციის აზრით, ეს მოვლენა მხოლოდ ქრონოლოგიურად თუ შეიძლება აიხსნას. შარშან მარტს რევოლიუციონურ გზით საქართველოს ეკლესიის რუსეთის კაციაშია სინოდისადან დამოუკიდებლობა გამოცხადდა. მთელი ერი აღტაცებით მიეგება დიდებულ რევოლიუციონურ აქტსა და სამართლიანად მოელოდა, რომ ავტოკეფალიას ფაქტიური განახლება და რეფორმები მოჰყვებოდა, მაგრამ ეს ნამდვილად ასე არ მოხდა—და ხალხმა მთელ წლის ამაო მოლოდინის შემდეგ ნდობა დაჰკარგა სამღვდლოებისადმი და ხელი ჰკრა მასა, როგორც იმედების გამკრულებელს. გამოსწორება ჯერ კიდევ სამღვდლოების უნარისგან ჰკილია, სანამ სიძულვილი მთლად არ მოსდებია ფართო მასსას.

ექვსი თვეა, რაც ერთ-ერთი სამხედრო მღვდელი ვინმე ი. კ—მე თბილისში მკერდზედ ატარებს ხან წმ. გიორგის ლენტეანოქროს ჯვარს, რომელსაც განსაკუთრებითი სიმაჰაცისთვის აძლევდნენ სამხედრო უწყებაში,

და ხან არქიმანდრიტისებურ თვლებიან ჯვარსა, რომლის ტარება, არსებულ კანონით, მღვდელს შეეძლო მხოლოდ მას შემდეგ, როცა ის მიიღებდა აწ გაუქმებულ, ეგრედ წოდებულ „კაბინეტის“ ჯვარსა. ბოლო დროს ამ უზომოდ „მამაც“ მღვდელსა ყოველ დღე ნახავდით საკათოლიკოსო საბჭოს კანცელარიაში, სადაც იგი უკვე განმზადებული იყო საღვთისმეტყველოდ, მაგრამ ორ მარტს დოკუმენტური ცნობა მივიღეთ, რომ იმ... „მოდღვარს“ ჯერ არავითარი ოქროს და გიორგის ჯვარი არ დაუმსახურებია, გარდა ჩვეულებრივის თეთრ სამღვდლო ჯვრისა. ლოდიკური დასკვნა ორნაირია: იმ ხუცესს მართლაც რაღაც არა-ჩვეულებრივი ჯვარი ეკუთვნის სიცრუის არაჩვეულებრივ უნარისთვის და ჩვენს წარჩინებულ მოქალაქეებს უნდა მოეთხოვოს დასამტკიცებელი საბუთები იმ მენდლებ-ჯვრებ-ორდენებისა, რომელნიც ჩამოზიდეს „ბრძოლის“ სხვა და სხვა ველადან. აღვილი შესაძლებელია, რომ ი. კ-ძენის სხვებიც გამოჩნდნ.

✓ ყოფილა კვიმატი არამც თუ დღეები, წლებიც. საკათოლიკოსო საბჭოსთვის ასეთი აღმოჩნდა 1918 წელიწადი. იანვრის აქეთსა-ბჭოს სხდომები იშვიათად და კანტიკუნტად ხდება და უმეტესობა წევრებისა არ ესწრება. ასეთივე მდგომარეობაშია საკათოლიკოსო სასამართლოც, რომლის მორიგი კრება დეკემბრიდან თებერვლის გასვლამდე მხოლოდ ერთხელ იყო.

ერთმა ყოვლად სანდო პირმა ჩვენი სარედაქციო კოლეგიის ერთ-ერთ წევრს გადმოსცა პირად მის განკარგულებაში მოზრდილი რვეული სათაურით „ავტოკეფალიის ქრონიკები“. ხელნაწერი შეეხება შრავალ პირთ, რომელთაც რაიმე დადებით თუ უარყოფითი მონაწილეობა მიუღიათ ჩვენის ეკლესიის საქმეებში 1904 წლიდან 1917 წლის 12 მარტამდე. დაწვრილებით აღნიშნულია ბევრი რამ ისეთი, რაც საზოგადოებისთვის დღემდე ხელმიუწვდომელ საიდუმლოებას შეადგენდა. რედაქცია ეცდება ეს „ქრონიკები“ თავის დროზე დაბეჭდოს ზოგიერთ გამონაკლისებით,

ერთბაშად თუ ნაწყვეტ-ნაწყვეტად. ამ „ქრონიკებში“ შემდეგს მარგალიტებს წავაწყდით. როცა არქიმანდრიტი ამბროსი, აწ ქყონდიღელი მიტროპოლიტი, სინოდმა დასაჯა და რუსეთში გადაიყვანა, თბილისის სამღვდლოების შეგნებულმა ჯგუფმა გადასწყვიტა პროტესტის ნიშნად ხატი მიერთმია დევნილ არქიმანდრიტისთვის. საჭირო ფულების მოგროვება მიანდევს ერთ მოწინავე მღვდელსა, თითოეულ პირს მოეთხოვებოდა მხოლოდ თერთო მანეთი. ფულების მომგროვებელს ერთმა აკადემიელმა მღვდელმა, თბილისის პირველ ხარისხოვან ეკლესიის წინამძღვარმა, უპასუხა: სიამონებით მოგართმევდი, მაგრამ ამ დროებით ისეთ გიჟირებულ მდგომარეობაში ვარ, რომ არ შემიძლია მანეთი გავიღო. მეორემ—იმ დროს „ბლალაჩინმა“ და დღესაც რაღაც მაგის მსგავს თანამდებობის დეკანოზმა, უთხრა: მოგართმევდი მანეთს, რომ ვიცოდე, თუ ნამდვილად რისთვის დაისაჯა არქიმანდრიტი ამბროსიო.?!?

დეკანოზებად აკურთხეს შტატს გარეშე მყოფი მღვდლები იოსებ ჩიჯავაძე და ივანე ჩხენკელი და ყოფილი სამხედრო მღვდელი კუკიის წმ. ნინოს სასაფლაოს ეკლესიისა დავით გარსიაშვილი.

✓ როგორც გადმოგვცემენ იმერეთის მიტროპოლიტი ანტონი თავს ანებებს თანამდებობას და მიდის საცხოვრებლად ერთ ერთს მონასტერში. დროებით კი რჩება თავის ადგილზე ამა წლის ორ მაისამდე. ქუთათელ მიტროპოლიტად იგი არჩეულ იქნა 1917 წ. 17 სექტემბერს. მანამდე მსახურობდა გორის ეპისკოპოსად; იგი დადგენილ იქნა ამ კათედრაზე ეგზარხოს ინსოკენტის მიერ, დავით ეპისკოპოსის მაგიერ, რომელიც იმავე ინსოკენტისაგან, როგორც მაშინდელ რეჟიმისათვის მავნე პირი, გაძევებულ იქნა საქართველოდან.

გამომცემელი „ახალ სიტყვის“ სარედაქციო კოლეგიის რწმუნებული მღ. ქრ. ციციქიშვილი.